

Landsforeningen for elkabler i jorden

Bemærkninger til Energinet.dk's Systemplan 2007:

Af ovennævnte systemplan fremgår, at udbygningen med vindkraft i Danmark, herunder med 5 nye havvindmølleparker ved Horns Rev vil kræve en massiv udbygning af transmissionsnettet i Danmark.

I nævnte systemplan har Energinet.dk undladt at tage stilling til, hvorvidt denne udbygning af transmissionsnettet på land skal ske via luftledninger i op til 56 meter høje master med ca. 20-50 meters mellemrum gennem hele Danmark eller i jordkabler. Denne beslutning er udskudt til efter marts 2008, hvor en nedsat kommission med dette kommissorium har afgivet sin udtalelse.

Energinet.dk's planlægningsdirektør har i den forbindelse udtalt følgende i et interview om disse overvejelser:

»Kabler koster tre til syv gange så meget som luftledninger på 400 kW-niveauet. Men investeringen vil kun blive foretaget, hvis den udgør en samfundsøkonomisk gevinst. For eksempel ved at vi kan få mere ud af vindmøllestrømmen«.

Det skal understreges, at Energinet.dk er særdeles stærkt repræsenteret netop i ovennævnte kommission, hvorfor det her anførte, efter landsforeningens opfattelse næppe vil være i strid med de synspunkter, som Energinet.dk's adskillige repræsentanter i kommissoriet også har.

Landsforeningen vil i den forbindelse påpege, at de samfundsøkonomiske hensyn til energiforsyningen både i Danmark og til udlandet ikke kan stå alene.

Det er særdeles vigtigt at få med ind i disse overvejelser, at baggrunden for at opstille havvindmølleparker ud for Horns Rev er hensynet til landskabelige interesser mere end noget andet.

Hvis hensynet til landskabelige interesser medfører, at de store vindmøller opstilles på havet, så må og skal det samme hensyn til landskabet indgå med helt samme vægt, når det skal vurderes, hvordan den producerede el fra havvindmølleparkerne skal transmitteres til resten af Danmark og udlandet.

Det er efter landsforeningens opfattelse helt udelukket, at transmissionen af el produceret på havet af hensyn til landskabelige interesser skal foregå i luftledninger opstillet med mellem 20 og meters mellem i op til 56 meters højde.

Ikke blot tilsidesættes de landskabelige hensyn over et meget, meget større område i hele Danmark, men støjgenerne ved luftledninger er allerstørst i stille, fugtigt vejr i modsætning til støjgenerne ved vindmøllerne, som kun opstår, når det rigtigt blæser. Hertil kommer, at den påviste forøgede risiko for børneleukæmi ved beboelse tæt ved sådanne luftbårne ledningsanlæg. Seneste undersøgelse fra Storbritannien, som naturligvis kritiseres, påviser en ganske stor forøget risiko for børneleukæmi ved beboelse ret langt fra (flere hundrede meter) sådanne ledningsanlæg. Undersøgelsen er alene baseret på en konstatering af nærhed og sygdomsindtrædelse og ikke be-

regnede elektromagnetiske felter. Sidstnævnte er baggrunden for den rejste kritik. Som lægmand i forhold til sådanne undersøgelser kan jeg blot konstatere, at man rent faktisk ikke ved, hvorfor og hvordan disse luftbårne ledningsanlæg påvirker kroppen, heller ikke når undersøgelserne beror på beregnede elektromagnetiske felter. Når dette er tilfældet, hvordan kan man så videnskabeligt kritisere en undersøgelse som tager et andet udgangspunkt? Personligt kan jeg ikke lade være med at stille mig selv det spørgsmål: Hvem er interesseret i, at det ikke er farligt og hvem er interesseret i at det er farligt og hvem af disse har mest indflydelse? Svaret er indlysende og spørgsmålet er relevant, når man ser på de forhold, som findes inden for undersøgelser af bilsikkerhedstest, tobaksindustrien mv..

Det skal også understreges, at det ikke er elforsyningen i Vestjylland, som i sig selv medfører et behov for denne udbygning af transmissionsnettet i Vestjylland. Det konstaterede behov for udbygning af nettet i sig selv i Vestjylland kunne uden problemer løftes ved en renovering af det bestående 150 kV-anlæg, som findes.

Afslutningsvis skal landsforeningen opfordre til, at det nye energipolitiske udvalg nøje overvejer den sammensætning af ovennævnte kommission, når udtalelsen foreligger.

Det undrer landsforeningen ganske meget, at man har valgt at lade Energinet.dk være repræsenteret i et sådant omfang i nævnte kommission, når henses til, at Energinet.dk (og dets forgængere, som dog på personsiden stort set er sammenfaldende med Elsam (flesteparten) og Eltra) siden 1995 har administreret på baggrund af de forskrifter, som kommissionen nu er sat til at sammenligne med alternative transmissionsmåder.

Ud fra en umiddelbar betragtning kan det ikke udelukkes, at repræsentanterne fra Energinet.dk er af den opfattelse, at den foreliggende forskrift på området er "samfundsøkonomisk" at foretrække. Det fremhæves i den forbindelse, at landsforeningen ikke har kendskab til, at Energinet.dk selv har taget initiativ til en gennemgang af de foreliggende forskrifter med henblik på at udvide anvendelsen af jordkabler frem for luftbåren transmission, snarere tværtimod.

Personsammenfaldet med en overrepræsentation fra Elsam i det statslige Energinet.dk er heller ikke uden betydning i denne sammenhæng. I det tidligere Elsam-område (Jylland-Fyn) er inden for det seneste årti opsat adskillige nye luftledningsanlæg på 400 kV. I Eltra-området er der kun sket nedlægning af sådanne anlæg i jordkabler inden for samme tidsrum.

Ovennævnte kan i alle henseender verificeres med henvisninger. Såfremt dette ønskes, kan henvendelse rettes til undertegnede for referencer.

På landsforeningens vegne

Helle Carlsen
Næstformand